

Odpoczynek w Zakopanem

Raisa Kozhukhivska

Kandydat Nauk Ekonomicznych,

Wydział technologii organizacji turystyki i branży hotelarskiej i gastronomicznej
Uman Państwowy Uniwersytet Pedagogiczny

Obiekty w Zakopanem warte obejrzenia z bogatą historią. W Zakopanem po Krupówkach spacerują ludzie z całego świata. Ulica ciągnie się na długości około 1100 m. Historycznie Krupówki są częścią Polany Krupowej. W połowie XIX wieku były wąską ścieżką łączącą zakopiańskie Nawsie przy ulicy Kościeliskiej z Kuźnicami. Ulicą stały się po 1870 roku, kiedy wzniesiono pierwsze domy. Ich nazwa pojawiła się z początkiem lat 80. ubiegłego wieku.

Przypomnijmy historię niektórych legendarnych budynków na Krupówkach.

Hotel Zakopane pod Giewontem, ul. Krupówki 1. Pierwszy hotel w Zakopanem, Budynek wzniesiono w roku 1885, należał do Romualda Kuliga. Hotel funkcjonował do roku 1939. Powojnie w Hotelu pod Giewontem miejsce znalazła szkoła zawodowa, później internat szkolny. Od kilkunastu lat na parterze znajdują się lokale handlowe.

Zakopane Kościół Parafialny pw. Świętej Rodziny, ul. Krupówki 1a, Został wybudowany w latach 1877-1896 dzięki staraniom pierwszych proboszczów Zakopanego, księży Józefa Stolarczyka i Kazimierza Kaszelewskiego. Szereg projektów wykonał Stanisław Witkiewicz (boczne kaplice, drzwi wejściowe, witraże).

Zakopane Zespół Szkół Zawodowych im. Władysława Matlakowskiego, ul. Krupówki 8. Najstarsza szkoła zawodowa w Zakopanem wybudowana w 1883 roku. Kontynuuje tradycje szkoły syncerskiej powstałej z inicjatywy

Towarzystwa Tatrzańskiego (1876). Obecnie szkoła kształci młodzież w zawodach budowlanych.

Zakopane Muzeum Tatrzańskie im. dr. Tytusa Chałubińskiego, ul. Krupówki 10. Budynek w stylu zakopiańskim wzniesiony według projektu Stanisława Witkiewicza i Franciszka Mączyńskiego, Historia budowy sięga roku 1913, kiedy to nastąpiło poświęcenie kamienia węgielnego. Otwarcie muzeum miało miejsce w 1922 roku. W salach ekspozycyjnych na parterze znajdują się zbiory I piętrze - przyrodnicze i geologiczne.

Zakopane Dworzec Tatrzański, ul. Krupówki 12. Na miejscu obecnego budynku stał budynek drewniany, wzniesiony w 1881 roku, który był siedzibą Towarzystwa Tatrzańskiego, niestety spłonął w roku 1900. Obecny, murowany obiekt wybudowano w 1903 roku. Była to jedna z pierwszych prób zastosowania stylu zakopiańskiego w budownictwie murowanym. W Dworcu Tatrzańskim znajdowały się: Towarzystwo Tatrzańskie, Tatrzańskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe oraz restauracja słynąca ze spotkań literatów i taterników. W roku 1922 pożar po raz kolejny zniszczył Dworzec tatrzański i znów rozpoczęto odbudowę. Obecnie w Dworcu Tatrzańskim ma swoją siedzibę PTTK, Koło Przewodników Tatrzańskich i Nocny Klub.

Zakopane Hotel Giewont (róg Krupówek i ulicy Kościuszki) W pierwszych latach XX wieku, w miejscu obecnego Hotelu Giewont stała słynna Cukiernia Zakopiańska. W 1919 roku zakupił ją Franciszek Trzaska, uznany restaurator (prowadził m. in. Jamę Michalika, w Krakowie w latach 1916-1919). Wkrótce, Cukiernia Zakopiańska, stała się restauracją znaną w całej Polsce. Odbywały się w niej koncerty muzyki kameralnej, dancingi, konkursy piękności. Nad restauracją Trzaski znajdował się Klub Zakopiański, w którym spotykali się artyści, pisarze. Klub był również organizatorem głośnych, wspaniałych karnawałów zimowych (niezapomniane parady przebierańców). W czasie okupacji Niemcy przebudowali restaurację Trzaski na Hotel.

Zakopane Morskie Oko, ul. Krupówki 30. Morskie Oko zostało wybudowane przez Władysława Dzikiewicza w roku 1897. Już w dwa lata później wielki pożar na Krupówkach zniszczył znaczną część drewnianego budynku, a właściciel został oskarżony o podpalenie. Sąd wydał jednak wyrok uniewinniający i Dzikiewicz uzyskał wysokie odszkodowanie. Dzięki tym pieniądzom przystąpił do wybudowania nowego Morskiego Oka - tym razem już murowanego. W rok po oddaniu hotelu (1900) powstała w nim sala teatralno-widowiskowa, którą zaprojektował Stanisław Witkiewicz. Na scenie tej występowały sławy polskiej kultury: Helena Modrzejewska, Ludwik Solski, Mieczysława Ćwiklińska, Hanka Ordonówna, Karol Szymanowski, Ada Sari, Wanda Witkomirska, Światosław Richter, Kaja Danczowska, Ewa Demarczyk, Czesław Niemen. Sceniczne deski gościły również Teatr Formistyczny Stanisława Ignacego Witkiewicza.

W wieczorach literackich brali udział: Jan Kasprówic, Władysław Orkan, Stefan Żeromski. Morskie Oko gościło wielu znanych polityków: Ignacego Daszyńskiego, Wincentego Witosa, Wojciecha Korfanteo, Romana Dmowskiego. Podczas remontu sali w latach 1937-1939 rozebrano łoże teatralne, które zakupił proboszcz z Zebu (rodzinna wieś obecnego właściciela Morskiego Oka) i adaptował je na konfensjonaty. Przedtem łoże zostały poświęcone. W czasie okupacji, w sali widowiskowej przetrzymywano więźniów, których potem wywożono do obozu koncentracyjnego w Ptaszowie koło Krakowa. W latach 50. w piwnicach Morskiego Oka grupa zakopiańskich artystów (m.in. Tadeusz Brzozowski) stworzyła Klub Plastyka. Późniejszy użytkownik zamienił klub na magazyn.

W 1959 roku Morskie Oko przejął Skarb Państwa i zaczęły się kłopoty. Wprawdzie nadal odbywały się koncerty, spektakle teatralne, ale schyłek świetności tego miejsca był aż nadto widoczny. W 1978 roku wiatr halny powalił dach i uszkodził strop budynku. Sala teatralna została zamknięta. Dziesiątki na- rad, naukowych ekspertyz, debat telewizyjnych, apeli świata

kultury i sztuki nic nie dały - sala pełniła rolę magazynu przedsiębiorstwa turystycznego. W 1989 roku Morskie Oko zostaje zwrócone właścicielom. Wkrótce jego nabywcą zostaje góralski biznesmen Andrzej Stoch (jeden z najbogatszych ludzi w Polsce według tygodnika "Wprost"). Przystępuje do modernizacji obiektu. W grudniu 1992 r. zostaje otwarty Sam Bar, Coctail Bar, piwnica jazzowa, karczma góralska. W piwnicy jazzowej zagrali czołowi polscy jazzmani, m.in. Zbigniew Namystowski.

Używane Książki:

1. Geografia turystyki Polski. Teofil Lijewski, Bogdan Mik, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, 2013.
2. Nowoczesny biznes turystyczny: ekostrategie w zarządzaniu firmą. Irena Jędrzejczyk, Wydawn. Nauk. PWN, 2015.